

5 ป่าชายเลนเมืองไทย ที่นำไปเที่ยวชม

โดย ผู้จัดการออนไลน์ 18 มกราคม 2548 17:32 น.

สะพานแขวนนำชมธรรมชาติที่ป่าชายเลนอ่าวคังกระเบน

แห่ง

เคยได้ยินคำกล่าวที่ว่า"ป่าที่ถูกสรรค์สร้างโดยอิทธิพลของดวงจันทร์"ไหม

ป่าแบบนี้ไม่ใช่ป่าที่ลึกลับน่าพิศวงเหมือนกับชื่อแต่อย่างใด เพราะอยู่ใกล้ตัวเรานิดเดียว ป่าที่ว่าก็คือ "ป่าชายเลน" ที่เกิดขึ้นมาจากอิทธิพลของน้ำขึ้นน้ำลงระหว่างรอยต่อของน้ำจืดกับมหาสมุทร ซึ่งจากเหตุการณ์สึนามิ ป่าชายเลนแม้จะถูกเจ้าคลื่นยักษ์พัดถล่ม แต่ว่าป่าชายเลนกลับเสียหายน้อยมากเพราะธรรมชาติได้สร้างให้ป่าชายเลนเป็นดังเกราะกันคลื่นชั้นดี

สำหรับในเมืองไทยแม้ว่าป่าชายเลนจะมีปริมาณลดลงเรื่อยๆ แต่ว่าเมืองไทยก็ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวสัมผัสป่าชายเลนที่น่าสนใจอยู่หลาย

"เที่ยวรอบทิศ"ได้หยิบยกมา 5 แห่ง เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่มีโอกาสผ่านไป-ผ่านมาแถวป่าชายเลน เพื่อเกิดความสนใจจะแวะเวียนเข้าไปเดินสัมผัสธรรมชาติของป่าชายเลน ซึ่งเมื่อไปเดินแล้วก็จะเข้าใจคำว่า "เด็ดดอกไม้สะเทือนถึงดวงดาว" มากขึ้น

ป่าชายเลนอ่าวคังกระเบน จ.จันทบุรี

อ่าวคังกระเบน มีลักษณะพิเศษคือถูกปิดล้อมด้วยสันทราย มีทางเข้าออกของน้ำทะเลเพียงทางเดียวและมีคลองน้ำจืดหลายสายไหลลงอ่าว อาณาบริเวณรอบๆ เป็นที่ตั้งของ "ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคังกระเบน" อันเป็นโครงการในพระราชดำริเพื่อพัฒนาพื้นที่อย่างครบวงจรด้วยวิทยาการสมัยใหม่

ภายในมีบ่อสาธิตการเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบปิด ซึ่งหลายคนสนใจไปเที่ยวชม และจากสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยป่าโกงกาง ที่นี่จึงเหมาะสำหรับผู้

สนใจธรรมชาติชายฝั่งและระบบนิเวศของป่าชายเลน ป่าชายเลนอ่าวคังกระเบนอยู่ตรงข้ามชายหาดแหลมเสด็จ มีพื้นที่ 1,100 ไร่ ส่วนหนึ่งมีสถานะเป็นป่าสงวนแห่งชาติป่าคังกระเบนและป่าอ่าวแวมหนู แต่เดิมเป็นป่าชายเลนเสื่อมโทรม ต่อมาได้รับการฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพเดิม มีไม้ขนาดใหญ่หลงเหลืออยู่ นอกจากนี้ยังมีทางเดินสำหรับให้เดินศึกษาด้วยตนเอง โดยสามารถเดินบนสะพานไม้ความยาว 850 ม. ที่ทอดไปในผืนป่า มีศาลาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ แปรศาลา คือ

ที่อ่าวคังกระเบนจะมีรูปปั้นพะยูนตั้งเป็นอนุสรณ์เตือนใจนักท่องเที่ยว

ศาลา 1 **กำเนิดอ่าวคังกระเบน** อธิบายปรากฏการณ์ทางธรณีวิทยาที่เกิดจากการกัดเซาะเทือกเขาเล็ก ๆ ที่โอบตัวปิดล้อมพรุบริเวณริมฝั่งทะเลเมื่อ 345 ล้านปีก่อน กระทั่งกลายเป็นอ่าวเมื่อ 1,500 ปีที่ผ่านมา

ศาลา 2 **ไม้เบิก** อธิบายถึงพันธุ์ไม้แสมดำและแสมขาวที่เป็นไม้เบิกนำการก่อกำเนิดป่าชายเลน ก่อนที่จะพัฒนาขึ้นมาเป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์

ศาลา 3 **ดงฝาด** เป็นจุดที่สวยงามไปด้วยดงต้นฝาด ต้นฝาดแดงจะให้ดอกแดง ส่วนต้นฝาดขาวจะให้ดอกขาว เมื่อผลิดอกเล็ก ๆ จะละลानตาไปทั่ว ดงฝาดเป็นไม้ที่มีประโยชน์มาก เช่น เนื้อไม้ใช้ย้อมสีหรือทำถ่านหุงต้ม ทุบแช่แมงกะพรุน เป็นต้น

ศาลา 4 **ป่าปลุก** เป็นจุดฟื้นฟูสภาพป่า เดิมมีดงหญ้าทะเลหนาแน่น เคยมีพะยูน หรือหมูดุด อยู่อย่างชุกชุม แต่ปัจจุบันสูญพันธุ์ไปจากอ่าวคังกระเบนแล้ว นอกจากนี้ยังอธิบายถึงประโยชน์ของปูก้ามดาบในระบบนิเวศป่าชายเลน ก่อนถึงศาลาที่ 5 จะต้องเดินข้ามสะพานแขวนตรงจุดที่เป็นร่องน้ำไหล เพิ่มรสชาติในการเดินเท้าได้ดีทีเดียว

ศาลา 5 **ปูแสม** เป็นอีกจุดที่น่าสนใจ โดยมีสะพานไม้ล้อมรอบต้น

แสมขาวโบราณขนาดใหญ่ร่วมสิบคนโอบ ชาวบ้านศรัทธาแสมขาวโบราณต้นนี้โดยเรียกว่าปู่ขาว ปู่แสมมีลำต้นเพียงครึ่งซีก เพราะเคยถูกไฟไหม้ที่ลำต้นในยุคที่ป่าชายเลนที่นี้ยังไม่ได้รับการฟื้นฟู

ศาลา 6 **โกงกาง** อยู่สุดปลายสะพานก่อนทางเดินจะวกกลับ พื้นที่บริเวณนี้หนาแน่นด้วยโกงกางใบเล็ก อายุไม่น้อยกว่า 30 ปี โกงกางเป็นไม้เด่นในป่าชายเลน โดยพบมากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ป่า บริเวณศาลาแห่งนี้จะมีข้อมูลรายละเอียดประโยชน์ของโกงกาง เช่น เปลือกไม้ใช้ต้มเป็นยาแก้ท้องร่วง บิด หรือพอกแผล ห้ามเลือด หรือหากนำไม้โกงกางมาเผา ก็จะได้ถ่านคุณภาพดี ให้ความร้อนสูงมากกว่าถ่านที่เผาจากไม้ชนิดอื่น

ศาลา 7 **ประมง** จุดสาธิตป้องกันกุลาดาระบบปิด ที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ

สุดท้ายคือ ศาลา 8 **เขิงทรง** หรือปารอยต่อระหว่างป่าชายเลน ป่าชายหาด และป่าบก ช่วงรอยต่อระหว่างป่าชนิดต่าง ๆ ดังกล่าวจะมีพรรณไม้ทั้งป่าชายเลน ป่าชายหาด และป่าบก ปะปนกันไป เนื่องจากบางเดือนที่น้ำท่วมถึงบริเวณป่าบกหรือท่วมเข้ามาถึงชายฝั่ง ก็ได้พัดพาพันธุ์ของไม้ชายเลนเข้าไปเจริญเติบโตผสมกับป่าบก พันธุ์ไม้บริเวณนี้จึงมีทั้งตะบูนขาว ตะบูนดำ ไม้ตะบัน ของป่าชายเลน และดอกดอสดึงสีเหลืองแดง ต้นเต้ายายม่อมของป่าบก

อ่าวคุ้งกระเบนตั้งอยู่ที่ ต. คลองขุด อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี เปิดให้เข้าชมทุกวัน เวลา 06.30-18.00 น. การเข้าชมเป็นหมู่คณะควรติดต่อล่วงหน้าที่สุดนย์ศึกษาพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นอกจากนี้ทางศูนย์ยังมีบริการบ้านพักสำหรับบริการหน่วยงานรัฐที่ไปจัดอบรมสัมมนาด้วยโดยต้องติดต่อล่วงหน้า โทร. 0 3936 9216-8 โทรสาร 0 3936 9219

เส้นทางเดินป่าชายเลนที่ชาวบ้านสร้างแบบง่ายให้นักท่องเที่ยวเดินชมธรรมชาติ

ป่าชายเลนบ้านเปร็ดใน จ.ตราด

บ้านเปร็ดใน เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณฝั่งทะเลอ่าวไทยในจังหวัดตราด มีทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะที่จะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำ

ในอดีต ที่นี่เคยมีสัตว์น้ำมากมายหลายชนิด แต่ปัจจุบันกำลังถูกทำลายและลดลงอย่างรวดเร็ว บางชนิดสูญหายไปแล้วในพื้นที่บริเวณนี้ เช่น ปลาฉลาม ปลาแขยงกก ปลาไหลเค็ม ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการทำนาโกงช่วงปี 2525 โดยทำกันในที่ดินของตนเอง ก่อนที่ช่วงหลังนายทุนเข้ามาในรูปแบบสัมปทาน เพื่อที่จะตัดไม้ให้สภาพป่าเสื่อมโทรม แล้วเอาพื้นที่ดังกล่าวนั้นมาทำนาโกง มีการปล่อยน้ำเสียจากบ่อไปกับน้ำสู่ลำคลองจนถึงทะเล นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากการใช้เครื่องมือตกจับสัตว์ผิดวิธี จับสัตว์ในฤดูวางไข่

ปัจจุบัน บ้านเปร็ดในมีการรวมกลุ่มคนในชุมชนให้มามีส่วนร่วมสนับสนุนและหาวิธีแก้ไขตลอดจนวิธีป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรชายฝั่งในอนาคต โดยตั้งกฎเกณฑ์ร่วมกัน เช่นการปลูกป่าและห้ามใช้ไม้จากพื้นที่ป่าชายเลน โดยในปี 2541 มีการตั้งกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนขึ้นมา ให้ทุกครัวเรือนมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มอนุรักษ์ทั้งหมด แล้วแบ่งกันดูแลพื้นที่ โดย 20 ครัวเรือนนั้นจะดูแลพื้นที่ 1 โซน (พื้นที่ป่าชายเลนแบ่งเป็น 5 โซน) หากใครที่มีใจรักในธรรมชาติและสัมผัสวิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพาป่าชายเลน สถานที่แห่งนี้เป็นคำตอบที่เหมาะสมอย่างยิ่ง

ที่บ้านเปร็ดในยังมีการทำโฮมสเตย์บริการนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะมาเพื่อศึกษาระบบนิเวศน์ของป่าชายเลน วิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ซึ่งตั้งอยู่ที่ตั้งอยู่ที่บ้านเปร็ดใน ต. หวังน้ำขาว อ. เมือง จ.ตราด โทร. 039-524741, 01-5203314

ศูนย์วิจัยป่าชายเลน เขต สงวนชีวมณฑลระนอง

ป่าชายเลนแห่งนี้เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความสมบูรณ์มาก ว่ากันว่าเป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก มีพื้นที่ 122,500 ไร่ กระจายตัวบริเวณปากแม่น้ำกระบุรี ซึ่งเป็นแนวชายแดนระหว่างไทยและพม่า

ด้วยเหตุนี้องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือ UNESCO จึงประกาศให้ ศูนย์วิจัยป่าชายเลน จ.ระนอง เป็น "พื้นที่เขตสงวนชีวมณฑล" เมื่อปี 2540 และได้รับรางวัลได้รับรางวัลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Thailand Tourism Award) ครั้งที่ 5 ประจำปี 2547 สาขาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศดีเด่น จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) อีกด้วย

"พื้นที่เขตสงวนชีวมณฑล" ที่
ศูนย์วิจัยป่าชายเลน จ.ระนอง

ที่นี่มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติให้เลือก 2 เส้นทางด้วยกัน เส้นทางแรกศึกษาธรรมชาติโดยการเดินเท้า เหมาะสำหรับคนมีเวลาน้อย เพราะใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมง เป็นสะพานคอนกรีตทอดตัวยาว 850 เมตร มีแผ่นป้ายบรรยายเกี่ยวกับระบบนิเวศป่าชายเลนทั้งชนิดของพืชและสัตว์เป็นระยะ ระหว่างทางสามารถเห็นสภาพป่าดิบเขาหลายชนิดเช่น ไม้ยาง ตะเคียน ก่อบ้าน ส้านใหญ่ แซะ โกงกาง เป็นต้น อีกทั้งบริเวณนี้ยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์อย่าง ลิง ปู แสม ปูทะเล ปลาตีน แม่หอบ นาก ตะกวด และนกชนิดต่าง ๆ อีกด้วย

เส้นทางที่สองเป็นการนั่งเรือชมป่าชายเลน .ใช้เวลา 3 ชั่วโมง เพราะมีจุดน่าสนใจหลายแห่ง ตั้งแต่สภาพป่าชายเลนบริเวณคลองโหลง ซึ่งมีความสมบูรณ์มาก มีต้นโกงกางขนาดใหญ่เส้นรอบวง 2 เมตร สูง 25 เมตร อายุ 200 ปี มีกลุ่มไม้โกงกางขนาดใหญ่จำนวนมากแถบนี้สะท้อนให้เห็นถึงระดับความสมบูรณ์ของผืนป่าได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีวิถีชีวิตหมู่บ้านชาวเล บริเวณหลังเกาะเหลา ที่มีวัฒนธรรมและภาษาพูดเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองให้ศึกษาอีกด้วย

ศูนย์วิจัยป่าชายเลน จ. ระนอง ตั้งอยู่ที่ 185 หมู่ 4 ต.หงาว อ.เมือง จ.ระนอง
โทร.0-7784-8391-2

ที่ป่าชายเลนปราณบุรีในวันหยุด
จะมีคนเดินทางไปเที่ยวชมกัน
เป็นจำนวนมาก

ป่าชายเลน วนอุทยานแห่งชาติปราณบุรี ประจวบฯ

วนอุทยานแห่งชาติปราณบุรี เดิมเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยกำหนดพื้นที่ให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ คลองเก่า คลองค้อย มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,984 ไร่ ประกอบด้วยป่าชายเลนมีแม่น้ำปราณบุรีไหลผ่านตอนกลางของพื้นที่ ปัจจุบันกรมป่าไม้ได้ประกาศบางส่วนให้เป็นวนอุทยานมีพื้นที่ 700 ไร่

วนอุทยานปราณบุรีมีหาดทรายสะอาดร่มรื่นด้วยแนวสนทอดยาวกว่า 1 กิโลเมตร ทางด้านตะวันออกของวนอุทยานฯ สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของทะเล เกาะสิงห์โต เขาตะเกียบ และเขาเต่า จุดที่น่าสนใจได้แก่

เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนและกิจกรรมล่องเรือ เป็นสะพานไม้ยกระดับ สามารถชมและศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลนอย่างใกล้ชิด ทางเดินติดตั้งป้ายสื่อความหมายตลอดเส้นทาง 1,000 เมตร มีท่าเรือขนาดเล็กเชื่อมกับสะพานทางเดิน ซึ่งที่นั่นเป็นจุดที่พักเรือ โดยสามารถล่องเรือสัมผัสกับความงามตามธรรมชาติและศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลนทางน้ำรวมทั้งชมวิถีชีวิตชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมคลองได้

วนอุทยานมีบริการบ้านพัก ร้านอาหาร สามารถกางเต็นท์พักแรมได้
สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ วนอุทยานป्राณบุรี หมู่ 1 ต.ปากน้ำปราณ อ.ปราณบุรี
จ.ประจวบคีรีขันธ์ โทร. 0-1682-6674, 0- 1763- 9652, 0 -9787 -4812
(ตั้งแต่เวลา 08.00–16.00 น.)

วิถีชีวิตประมงพื้นบ้านในกรุงเทพฯ ยังมีให้เห็น
ที่บางขุนเทียน

ป้าขายเลน บางขุนเทียน ป้าขายเลนในกรุงฯ

ถ้ามถึงป้าขายเลนที่ใกล้ที่สุดสำหรับคนกรุง คงปฏิเสธไม่ได้ว่าต้องเป็น
ป้าขายเลนบางขุนเทียน เพราะมีเวลา เพียงแค่ครึ่งวันก็สามารถเที่ยวชมได้
แล้ว ที่นี่ยังมีกิจกรรมมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการชมลิงแสมตามธรรมชาติ ซึ่ง
นักท่องเที่ยวจะเพลิดเพลินกับการให้ผลไม้แก่ลิงแสม ตามจุดต่างๆในพื้นที่
บางขุนเทียน ได้แก่ ซอยเทียนทะเล 7 บริเวณริมคลองเฉลิมชัยพัฒนา
ระยะทาง 2.7 กิโลเมตร ซอยเทียนทะเล 20 หรือซอยกำนันมาลัย ระยะทาง
1.5 กิโลเมตร และล่องเรือจากท่าน้ำวัดแสมดำไปตามคลองสนามไชย เลย
ชมชนบางกระบือ ระยะทาง 1 กิโลเมตร จะมีฝูงลิงแสมอาศัยอยู่ริมสองฝั่งคลอง

นักท่องเที่ยวยังสามารถล่องเรือชมวิถีชีวิตชาวเล 2 ฝั่งคลอง ชม
ชายทะเลบางขุนเทียน ป้าขายเลน หลักเขตกรุงเทพมหานคร ชมนกกินปลา
นานาชนิดและสัตว์ป้าขายเลนอื่น ๆ เช่น นกกินปลา เสือปลา ฯลฯ หากโชคดี
บางครั้งจะเห็นฝูงปลาโลมากลางทะเลบางขุนเทียนด้วย

ป้าขายเลนบางขุนเทียน สามารถไปเที่ยวได้โดยลงเรือได้ที่ศูนย์ส่งเสริม
เศรษฐกิจชุมชนถนนบางขุนเทียน-ชายทะเล กม. 8 เที่ยวแรกเวลา 15.00 น.
เที่ยวสุดท้ายเวลา 17.00 น. ส่วนวันหยุดเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์

เที่ยวแรกเวลา 11.00 น.เที่ยวสุดท้าย 17.00 น. รวมทั้งยังแวะชิมอาหารทะเล
จากร้านอาหารหลากหลายริม 2 ฝั่งบางขุนเทียนขายทะเลได้ตลอดทั้งวัน
สนใจสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม สำนักงานเขตบางขุนเทียน โทร.0-2415-1522 ,
0-2416-1260

**ไปเที่ยวให้สนุก มีสาระ กับป่าที่เกิดจากพระจันทร์กันเถอะ เพื่อ
กลับมาเราจะเข้าใจธรรมชาติกันมากขึ้น...**